

Comunitat Autònoma / Departament / Estat	CATALUNYA
Municipi	LLEIDA
Edifici	Catedral de Santa Maria, Seu Vella
Direcció	
Localització	Cel·la de campanes del rellotge
Nom	"la Silvestra"; Campana de les hores (B)
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 200 Vora 26 Altura del bronze 148 Pes aproximat (en quilos)4632 kg
Fonedor	ADAM, JOAN
Any fosa	1418
Descripció	<p>Les anses estan decorades i acabades amb urpes.</p> <p>La campana presenta una epigrafià gòtica minúscula molt neta, però sense separació entre les paraules: "+ xps rex ueⁿ i pace deus ho factus est + xps vincit xps regnat xps inpeart xps ab omni malo nos defendat fuit factu per magistru iohanm adam a^o dⁱ m^o cc^occ x^o viii^o i mense april " amb unes L majúscules, que haurien d'haver escrit com "xpistos (o christos) rex venit in pace deus homo factus est + xpistos vincit xpistos regnat xpistos imperat xpistos ab omni malo nos defendat. fuit factum per magistrum johanem adam anno domini mccccxviii primus mense april", és a dir CRIST VA VENIR EN PAU - DÉU S'HA FET HOME + CRIST VENÇ CRIST REGNA CRIST IMPERA CRIST ENS DEFENGUI DE TOT MAL - VAIG ÉSSER FETA PEL MESTRE JOAN ADAM L'ANY DEL SENYOR DE 1418 EL PRIMER DIA DEL MES D'ABRIL".</p> <p>En la línia següent estan Sant Miquel, una Mare de Déu erecta amb Nen repetida per dues vegades, entre les quals hi han dues vegades també la figura de l'Ecce Homo. Després està Sant Silvestre seient, damunt del qual hi posa "silvestre", per tant el nom de la campana seria "Silvestre" i no pas Silvestra com és anomenada habitualment.</p> <p>En la part del mig hi figura l'escut de Lleida repetit quatre vegades i per sota una cinta amb "te deum laudamus" que vol dir "A VÓS DEU LLOEM". En una cinta que penja d'un nus hi figura "ave maria", és a dir "DÉU VOS GUARDI MARIA".</p> <p>Finalment en el peu hi ha una garlanda vegetal en la qual hi apareixen, irregularment distribuïdes, una dotzena de lletres "s", sense aparent connexió amb els textos més alts. Daniel VILARRÚBIAS i CUADRAS apunta que podria significar "s(anctus), s(anctus), s(anctus).. " és a dir l'antiga invocació del Trisagi, utilitzada també en el prefaci de la missa, que correspon a les paraules dels àngels que rodegen a Déu, segons Isaïes 6:3 ("Cridaven l'un a l'altre: --Sant, sant, sant és el Senyor de l'univers, tota la terra és plena de la seva glòria. ") i també, amb modificacions, segons l'Apocalipsi 4,8 ("Cada un dels quatre vivents tenia sis ales, i estaven plens d'ulls que miraven tot al voltant i cap al tron. Nit i dia no paraven de repetir: «Sant, sant, sant és el Senyor, Déu de l'univers, el qui era, el qui és i el qui ve.» "). Aquesta interpretació tendria sentit, fins i tot amb relació amb el "te Deum laudamus" escrit més avant, però és la primera vegada que la documentem en una campana.</p>
Fotos	237

Tocs	<p>En l'actualitat (2008) la campana no sols toca les hores del rellotge (sense repetició) sinó que també oscil·la, a la manera alemanya, per a certes festivitats anuals. Aquest ús suposa una contradicció amb els seus orígens i la seva història: la campana va ser concebuda com a campana del rellotge (per això ostenta l'escut de la "Paeria de Lleida" o Ajuntament de Lleida) i roman fixa. Aquesta és una de les causes de la seva conservació, ja que de manera general una campana percutida dura més segles que una que volteja o que oscil·la.</p> <p>El segon motiu, històric, és el seu ús exclusiu com a campana del rellotge, la qual cosa va motivar la seva preservació en 1936, mentre que altres campanes de la torre, tan antigues com ella, eren baixades i destinades a ser foses "per a canons".</p>
Conservació, manteniment	<p>Els ferratges de subjecció (sols 2 U) són insuficients i insegurs, sobre tot en cas de trencament d'alguna de les subjeccions. Conservada regularment per CORREDERA i CARVAJAL d'Alcoletge. L'antic motor electromecànic instal·lat per GUIXÀ així com l'electromall es troben desmuntats i dipositats en el terra de la mateixa sala de campanes del rellotge.</p> <p>L'electromall nou pica massa baix (uns 10 cm per sota del punt exterior de percussió) amb cert perill de trencament de la campana. Afortunadament pica des d'una distància petita degut a la desviació del mecanisme.</p>
Protecció	<p>Protecció genèrica en trobar-se en un BIC declarat. No obstant hauria d'incoar-se expedient per a declarar-la Bé Moble d'Interés Cultural.</p>
Propostes	<p>La campana ha de ser netejada, per dins i per fora, per a recuperar la sonoritat original. El jou de fusta ha de ser reposat, és a dir una biga de fusta convenientment calculada i protegida, que aïlli la campana de tota l'estructura metàl·lica que la rodeja i que modifica radicalment la seua sonoritat. Aquesta biga s'ubicarà a la major altura possible, i de la mateixa penjàs la campana dels quarts, que ha de ser accessible per a la seua contemplació, i per a la conservació dels mecanismes d'ambdues campanes.</p> <p>El toc ha de realitzar-se únicament i exclusivament mitjançant un mall exterior, que pot ser actuat mitjançant mitjans electromecànics, però percutint sempre per gravetat, i quedant separat de la campana darrere del toc.</p> <p>En cap cas ha de ser dotada d'electromall extern.</p> <p>Tampoc ha d'utilitzar-se per a un altre toc que no siguin les hores, preferentment de dia i de nit, i sense repetició.</p> <p>Podria ser dotada d'un batall interior, de mesures adequades per a ser tocat manualment amb corda, en casos realment extraordinaris (acabament de la restauració de la Seu Vella, entrada de segle...)</p>
Autors de la documentació	<p>CIURANA I ABELLÍ, Blai</p>
Data	<p>26-04-2022</p>

Fitxa completa de la campana: ["la Silvestra"; Campana de les hores \(B\) Catedral de Santa Maria, Seu Vella - LLEIDA](#)

PDF (08-07-2026)